

Granskning av kultur- och fritidsnämndens styrning och kontroll

Botkyrka kommun

Mars 2025

Charlie Winde, jurist

Sofie Plomér Sundqvist, revisionskonsult

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av styrning och kontroll inom kultur- och fritidsnämnden. Granskningens syfte är att bedöma om kultur- och fritidsnämnden utövat och vidtagit tillräcklig styrning och kontroll inom sina verksamhetsområden.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kultur- och fritidsnämnden **inte helt** har utövat och vidtagit tillräcklig styrning och kontroll inom sina verksamhetsområden.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga.

Revisionsfrågor	Bedömning	
1. Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet år 2024?	Ja	
2. Har nämnden antagit en instruktion för rapportering och uppföljning från verksamheten till nämnd?	Delvis	
3. Har nämnden regelbundet fått information om hur verksamheten inom kultur- och fritidsförvaltningen bedrivs vad gäller både verksamhetens utveckling och ekonomi?	Delvis	
4. Har rapporteringen skett enligt instruktion?	Ja	
5. Har nämnden vidtagit aktiva åtgärder utifrån påtalade brister?	Nej	

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Inkludera bruttolistan i internkontrollplanen med samtliga risker som ingått i nämndens riskanalys.
- Säkerställ att nämnden regelbundet får information om verksamhetens utveckling.
- Se till att delegationsbeslut anmäls enligt angiven tidsplan till nämnden.
- Säkerställ att aktiva åtgärder vidtas vid påtalade brister i verksamheten.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	3
Avgränsning	3
Metod	4
Granskningsresultat	5
Inledande iakttagelser och utgångspunkter för granskningen	5
Plan för nämndens verksamhet	5
Instruktion för rapportering och uppföljning	6
Information om verksamhetens utveckling och ekonomi	7
Åtgärder	8
Samlad bedömning	10

Inledning

Bakgrund

Under 2024 briserade det flera nyheter kopplat till kultur- och fritidsnämndens verksamhet. I fokus stod den studieresa som representanter för kultur- och fritidsförvaltningen deltagit i och som felaktigt finansieras via statsbidrag. Under året har även andra brister identifierats när det gäller hanteringen av statsbidrag samt inköp och upphandling. I den granskning som PwC genomfört på uppdrag av kommunen har flera områden identifierats där nämndens verksamhet brustit i efterlevnad av policys, dokumentation och transparens.

Kultur- och fritidsnämnden har utifrån kommunallagens 6 kap. 6 § ett ansvar för att inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnden har även att se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

För att fullgöra uppdraget måste nämnden bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. Med anledning av de brister som uppkommit under 2024 inom nämndens verksamhet har revisorerna med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det som angeläget att göra en granskning av hur kultur- och fritidsnämndens styrning och kontroll av verksamheten har sett ut under året.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om kultur- och fritidsnämnden utövat och vidtagit tillräcklig styrning och kontroll inom sina ansvarsområden.

Följande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet år 2024?
2. Har nämnden antagit en instruktion för rapportering och uppföljning från verksamheten till nämnd?
3. Har nämnden regelbundet fått information om hur verksamheten inom kultur- och fritidsförvaltningen bedrivs vad gäller både verksamhetens utveckling och ekonomi?
4. Har rapporteringen skett enligt instruktion?
5. Har nämnden vidtagit aktiva åtgärder utifrån påtalade brister?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Granskningen utgår ifrån följande revisionskriterier:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §.
- Kommuninterna styrdokument som rör granskningsområdet.

Avgränsning

Granskningen avser i huvudsak år 2024.

Metod

Granskningen har genomförts via dokumentstudier av policys, riktlinjer och rutiner inom området, dokumenterad ansvarsfördelning, uppföljningar, protokoll och underliggande handlingar med mera.

Rapporten har kvalitetssäkrats av Rebecka Hansson, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwC:s interna riktlinjer för kvalitetssäkring.

Granskningsresultat

Inledande iakttagelser och utgångspunkter för granskningen

Kultur- och fritidsnämnden har utifrån kommunallagens 6 kap. 6 § ett ansvar för att inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnden har även att se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Av nämndens reglemente¹ framgår att nämnden fullgör kommunens uppgifter inom kultur, idrott, friluftsliv och fritid, som inte fullgörs av annan nämnd. Nämnden har till uppgift att bland annat fullgöra kommunens uppgifter utifrån bibliotekslag (2013:801), öppen fritidsverksamhet enligt skollag (2010:800), konstverksamhet inom sitt ansvar för kommunens kulturskola, handlägga stipendier och ansökningar om föreningsbidrag samt ansvara för den konstnärliga utsmyckningen av kommunens offentliga miljöer.

För att fullgöra uppdraget måste nämnden bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt.

Fokus för den här granskningen är att se över hur kultur- och fritidsnämndens styrning och kontroll av verksamheten har sett ut under året, med en särskild fördjupning kring hur nämnden har behandlat bristerna som uppdragats kring verksamhetens användning av statsbidrag för en studieresa till New York samt gällande inköp och upphandling. Statsbidraget som berörs ska utifrån Socialstyrelsens reglering användas i syfte att minska risken för att barn och unga i utsatta områden dras in eller på annat sätt drabbas av kriminalitet.

Plan för nämndens verksamhet

Revisionsfråga 1: Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet år 2024?

Iakttagelser

Kultur-och fritidsnämnden har 2024-02-13 § 16 antagit en plan för sin verksamhet, i form av mål och internbudget för 2024. I dokumentet anges att nämnden som ansvarsområde har att främja kulturlivet och fritidsverksamheten i kommunen. Barn, unga och äldre i Botkyrka ska ha särskild möjlighet till en varierad fritid som de kan påverka. Verksamheterna ska stärka ungas trygghet, självständighet och positiva utveckling. För att uppnå detta samt bidra till kommunfullmäktiges mål för året har nämnden beslutat om 14 nämndspecifika mål med framtagna mått och målvärden för 2024 och 2027. Vi noterar att det saknas angivna målvärden för 7 av måtten.

Nämnden har därtill erhållit två uppdrag från fullmäktige där det ena handlar om att öka trygghetsarbetet och det andra handlar om att se över samtliga kulturella scener i

¹ Fullmäktige har beslutat om reglementet 2024-11-28 § 124.

Botkyrka. Nämnden har i sin tur gett förvaltningen i uppdrag att fortsätta kvalitetssäkringen av kommunens öppna fritidsverksamheter.

I planen beskrivs vidare omfattningen av statsbidrag och dess innehåll som en osäkerhetsfaktor. Bidragen beskrivs som viktiga för nämndens verksamhet med badvärdar, föreningsaktiviteter och andra delar av verksamheterna som möter Botkyrkas barn och unga under sommaren. Någon övrig styrning kring rekviderade statsbidrag framgår inte.

Nämnden har även 2024-01-30 § 1 antagit en internkontrollplan för 2024 som berör kommunövergripande risker och kontroller avseende bland annat representation, kurser och konferenser samt förvaltningsspecifika risker kopplat till incidentrapportering och underlag för utanordningar. I planen redovisas riskvärden för utvalda riskområden. En samlad bruttolista över samtliga risker som övervägts framgår inte av dokumentet. Kontroller av hanteringen av statsbidrag eller upphandling ingår inte i planen.

Bedömning

Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet år 2024?

Ja.

Nämnden har antagit en plan för sin verksamhet för 2024, i form av mål och internbudget. Planen innehåller mål för nämndens verksamhet och ekonomi. Nämnden har även antagit en internkontrollplan för nämndens verksamhet 2024. Vi noterar att en samlad bruttolista över samtliga risker som övervägts inte framgår samt att kontroller av statsbidrag eller upphandling inte är med i planen. Detta anser vi utgöra en brist utifrån den generella riskexponering som upphandlingsverksamheten innebär samt utifrån vilket stort åtagandet det innebär för kommunen att motta och förvalta statsbidrag.

Instruktion för rapportering och uppföljning

Revisionsfråga 2: Har nämnden antagit en instruktion för rapportering och uppföljning från verksamheten till nämnd?

Iakttagelser

Av nämndens reglemente framgår att nämnden kontinuerligt ska följa upp sin verksamhet.

I kommunens mål och budget 2024² anges att kommunfullmäktige följer upp resultaten på de mål och mått som nämnderna angett som bidrag till fullmäktiges områden och utvecklingsmål via delårsrapport per augusti samt i årsredovisningen. I delårsrapporten per april genomförs en avvikelserapportering avseende nämndernas måluppfyllelse. När och hur nämndens enheter ska följa upp sina aktiviteter och mått beslutas av respektive nämnd.

² Mål och budget 2024 antogs av kommunfullmäktige 2023-12-07 § 159.

Nämnden ska därtill, enligt kommunens mål och budget, genomföra fem ekonomiska uppföljningar med prognos under året. Uppföljningstillfällena är för perioderna till och med mars, april, augusti, oktober och per helår. Nämnderna kan därutöver besluta om fler uppföljningstillfällen för egen verksamhet.

I den genomlysning som PwC genomfört på uppdrag av kommunen anges att kultur- och fritidsnämnden saknat rutiner för rapportering och uppföljning av verksamhetens användning av statsbidrag.

Av nämndens protokoll framgår inte att nämnden beslutat om ytterligare instruktioner för rapportering och uppföljning trots påtalade brister.

Bedömning

Har nämnden antagit en instruktion för rapportering och uppföljning från verksamheten till nämnd?

Delvis.

Nämnden har inte antagit en instruktion för rapportering och uppföljning från verksamhet till nämnd. Vi noterar däremot att det finns instruktioner i kommunens mål och budget 2024 gällande uppföljningar av ekonomi och måluppfyllnad. Utifrån nämndens långtgående ansvar för verksamheten kan det anses krävas av nämnden att anta en instruktion för rapportering och uppföljning av påtalade bristområden i verksamheten. Vid avsaknad av sådan instruktion riskerar nämnden stå utan relevant information om verksamhetens utveckling och utmaningar. Därutöver kan nämnden vid avsaknad av sådana instruktioner inte anses utöva tillräcklig styrning.

Information om verksamhetens utveckling och ekonomi

Revisionsfråga 3: Har nämnden regelbundet fått information om hur verksamheten inom kultur- och fritidsförvaltningen bedrivs vad gäller både verksamhetens utveckling och ekonomi? Revisionsfråga 4: Har rapporteringen skett enligt instruktion?

Iakttagelser

Vid genomgång av nämndens protokoll för perioden januari 2024-december 2024 noteras att nämnden erhåller information om verksamhetens utveckling i form av delårsrapporter och månadsrapporter. Månadsrapporterna har redogjort för verksamhetens ekonomi och måluppfyllelse. Rapporteringen har följt instruktionen i mål och budget.

Nämnden har även under året tagit del av uppföljningar av nämndens internkontrollplan samt delgetts regelbunden information om delegationsbeslut och anmälningsärenden. I den genomlysning som PwC genomfört på uppdrag av kommunen bedöms kultur- och fritidsnämnden inte ha varit informerad om vilka aktiviteter som valts ut att finansieras via statsbidrag. Något formellt beslut om vad statsbidraget ska användas till har inte fattats av nämnden. Genomlysningen har även visat på att nämnden tagit del av det delegationsbeslut som avser användandet av statsbidraget för den berörda studieresan

men det beskrivs saknas uppgifter i beslutet samt att beslutet först anmäldes fyra månader efter att det daterats³.

Av nämndens protokoll framgår det inte att nämnden erhållit eller efterfrågat regelbunden information om de brister som uppmärksammats avseende statsbidrag och upphandling.

Bedömning

Har nämnden regelbundet fått information om hur verksamheten inom kultur- och fritidsförvaltningen bedrivs vad gäller både verksamhetens utveckling och ekonomi?

Delvis.

Nämnden har erhållit information om verksamhetens utveckling och ekonomi i form av månadsrapporter och delårsrapporter. Nämnden har även tagit del av uppföljningar av nämndens internkontrollplan samt delgetts information om delegationsbeslut och anmälningsärenden. Vi noterar att delegationsbeslut inte har anmälts till nämnden enligt angiven tidsplan. Vi noterar även att nämnden inte erhållit eller efterfrågat regelbunden information om de brister som uppmärksammats i dess verksamhet kopplat till statsbidrag och upphandling. Detta bedömer vi utgör en brist utifrån att nämnden inte har varit aktiv i kontroll och uppföljning av verksamheten.

Har rapporteringen skett enligt rutin?

Ja.

Rapporteringen har skett utifrån den instruktion som finns i kommunens mål och budget 2024. Nämnden har inte tagit fram någon egen rapporteringsrutin.

Åtgärder

Revisionsfråga 5: Har nämnden vidtagit aktiva åtgärder utifrån påtalade brister?

lakttagelser

I PwC:s genomlysning bedöms kultur- och fritidsnämnden vara i behov av att stärka sin styrning, uppföljning och interna kontroll över förvaltningen och dess följsamhet till gällande regelverk. Efterlevnaden till styrdokument vad gäller resor och upphandling samt delegationsordning lyfts som områden där nämndens verksamhet bland annat behöver utvecklas.

Vid genomgång av nämndens protokoll framgår att nämnden erhållit information om verksamhetens utveckling i form av måluppfyllnad och ekonomi. Nämnden har under året fått information om att verksamheten fram till och med delårsrapporten per augusti väntas redovisa ett underskott per helår. Nämnden har 2024-05-14 § 34 beslutat att be kommunstyrelsen om en tilläggsbudget på 200 tkr för ökat bidrag till E-sportförbundet. I övrigt noteras inga åtgärder. Vid helårsuppföljningen redovisar nämnden ett överskott på 2,9 mnkr till följd av lägre kapitalkostnader än budgeterat.

³ Nämnden behandlade delegationsbeslutet 2024-05-14 § 43. Beslutet är daterat 2023-12-20.

Måluppfyllnaden beskrivs som av god eller godtagbar nivå under året. Vid helårsuppföljningen uppnår 4 av nämndens 14 mål god måluppfyllelse, resterande mål uppnår godtagbar måluppfyllelse. Inga åtgärder vidtas utifrån protokoll.

Vid uppföljning av nämndens internkontrollplan påvisas brister i registrering av bisysslor under året. Detta beskrivs som ett kommunövergripande problem då det saknas bra systemstöd i dagsläget. I uppföljningen för delår 2 redovisas en god kontroll för de två kontrollpunkter som kontrollerats under perioden. I helårsuppföljningen visar nämnden på en god kontroll i 4 av 6 kontrollpunkter. Kontroll av registrering av nyanställdas bisysslor samt registerförteckning av personuppgiftsbehandlingar påvisar brister. Inga åtgärder vidtas utifrån protokoll.

Genomgången visar även att nämnden inte har efterfrågat någon särskild rapportering från verksamheten utifrån påtalade brister. Nämnden har, utifrån uppdrag från kommunstyrelsen, beslutat 2024-12-03 § 90 om att tillfälligt stänga verksamheten Ung 16-19 år från den 9 december. Nämnden ger även vid samma möte kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att lägga fram ett förslag till beslut kring nytt uppdrag för Ung 16-19 år till nämnden i maj 2025.

I övrigt framgår det inte att nämnden vidtagit några aktiva åtgärder vad gäller styrning, uppföljning eller intern kontroll utifrån påtalade brister kring hanteringen av statsbidrag och upphandling.

Bedömning

Har nämnden vidtagit aktiva åtgärder utifrån påtalade brister?

Nej.

Vi bedömer att nämnden ej har vidtagit tillräckliga aktiva åtgärder utifrån påtalade brister. Nämnden har fått rapporter om avvikande måluppfyllnad för nämndens verksamhet. Av protokoll framgår inte att nämnden vidtagit några aktiva åtgärder utifrån detta. Vi noterar även att nämnden utifrån uppdrag från kommunstyrelsen tillfälligt stängt en verksamhet med anledning av de brister som uppmärksammats samt gett förvaltningen i uppdrag att se över verksamhetens uppdragsbeskrivning. Ytterligare åtgärder från nämndens sida framgår inte av dokumentationen.

Kultur- och fritidsnämnden har utifrån kommunallagens 6 kap. 6 § ett ansvar för att inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnden har även att se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Utifrån detta ligger det i nämndens ansvar att aktivt vidta åtgärder när brister eller andra felaktigheter uppstår i verksamheten. I granskningen framkommer att kommunstyrelsen varit aktiv i hanteringen av påtalade brister men vid genomgång av kultur- och fritidsnämndens protokoll kan vi inte se att nämnden varit aktiv i deras hantering utan snarare antagit ett passivt förhållningssätt i frågan. Detta anser vi vara anmärkningsvärt utifrån nämndens självständiga verksamhetsansvar gentemot fullmäktige.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun genomfört en granskning av styrning och kontroll inom kultur- och fritidsnämnden. Granskningens syfte är att bedöma om kultur- och fritidsnämnden utövat och vidtagit tillräcklig styrning och kontroll inom sina verksamhetsområden.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kultur- och fritidsnämnden **inte helt** har utövat och vidtagit tillräcklig styrning och kontroll inom sina verksamhetsområden.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Inkludera bruttolistan i internkontrollplanen med samtliga risker som ingått i nämndens riskanalys.
- Säkerställ att nämnden regelbundet får information om verksamhetens utveckling.
- Se till att delegationsbeslut anmäls enligt angiven tidsplan till nämnden.
- Säkerställ att aktiva åtgärder vidtas vid påtalade brister i verksamheten.

2025-03-03

Charlie Winde

Rebecka Hansson

Projektleddare

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2025-02-03. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.